

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود

با سلام؛

احتراماً، پیرو بخشنامه شماره ۹۹/۲۹۸۱۹۶ مورخ ۹۹/۹/۱۹ موضوع ابلاغ اهم تکالیف و الزامات قانون اصلاح قانون صدور چک، به استحضار می‌رساند در اجرای تکلیف مقرر در فراز اخیر ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک مصوب سال ۱۳۹۷ که اشعار می‌دارد؛ ضوابط اجرایی این ماده از جمله شرایط دریافت دسته چک، نحوه محاسبه سقف اعتبار و موارد مندرج در برگه چک مانند هویت صاحب حساب مطابق دستورالعملی است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، «دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک، مصوب سال ۱۳۹۷» توسط بانک مرکزی تهیه شد و در یک‌هزار و سیصد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۵ شورای محترم پول و اعتبار به تصویب رسید که بدین وسیله نسخه‌ای از دستورالعمل مزبور به شرح پیوست جهت استحضار و صدور دستور مقتضی ایفاد می‌گردد.

شایان ذکر می‌داند وفق بند (۴) از مصوبات چهل و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۹ «ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا»، ابلاغی طی نامه شماره ۱۰۹۱۸۹ مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۹ رئیس محترم دفتر رئیس جمهور که مقرر می‌دارد؛ «مهلت اجرای تبصره ۱ ماده (۲۱) مکرر الحاقی به قانون صدور چک در مورد تسویه چک‌ها از طریق سامانه تسویه و پرداخت «چکاوک» به دلیل لزوم آموزش و فرهنگ‌سازی و کاهش مراجعه مردم به شعب بانک‌ها تا پایان سال جاری به تعویق می‌افتد.» بندهای (۴)، (۷) و (۱۸) بخشنامه صدرالاشاره (بخشنامه شماره ۹۹/۲۹۸۱۹۶ مورخ ۹۹/۹/۱۹) به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

- ۱- الزام درج تاریخ اعتبار بر روی چک که به موجب بند (۴) بخشنامه فوق‌الاشاره مقرر بود در مورد دسته‌چک‌های اعطایی به اشخاص از تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۰ به مورد اجرا گذارده شود، تا پایان سال جاری و ابلاغ مجدد مراتب از سوی بانک مرکزی به تعویق می‌افتد.
- ۲- الزام مقرر در بند (۷) بخشنامه فوق‌الاشاره مبنی بر ممنوعیت پذیرش و کارسازی برگه چک‌های مربوط به دسته‌چک‌های ارایه شده به مشتریان پس از تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۰ که در وجه حامل صادر شده‌اند، تا پایان سال جاری و ابلاغ مجدد مراتب از سوی بانک مرکزی به تعویق می‌افتد. لذا صدور چک در وجه حامل و ظهرنویسی آن جهت انتقال تا اطلاع ثانوی طبق روال سابق خواهد بود.

۳- به منظور آموزش و فرهنگ سازی، ثبت صدور و انتقال چک در سامانه صیاد از تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۰ برای صادرکنندگان چک و دارندگان چک که قصد انتقال چک به دیگران را دارند به صورت اختیاری میسر می گردد.

اجرای این مهم تا اطلاع ثانوی برای اشخاص اختیاری بوده و الزامی در این خصوص وجود ندارد.

علاوه بر مراتب مذکور، خاطرنشان می سازد وفق دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک به شرح پیوست، در مورد دسته چک های جدید که مقرر است از ابتدای سال آتی در طرح، قطع و رنگ جدید در اختیار اشخاص قرار گیرد، مراتب ذیل لازم الاجرا می باشد:

❖ لزوم درج تاریخ انقضای اعتبار چک و عبارت «حد اکثر تاریخ زمانی معتبر قابل درج:....» بر روی برگ چک؛
❖ لزوم درج عبارت «گارسازی این چک منوط به ثبت صدور، دریافت و انتقال آن در سامانه صیاد است» بر روی برگ چک؛

❖ لزوم ثبت علت صدور چک در قسمت «بابت» در سامانه صیاد حسب مورد در زمان صدور یا انتقال چک برای چک های صادره با مبالغ بیش از یک میلیارد ریال برای اشخاص حقیقی دارای حساب جاری غیر تجاری و بیش از ده میلیارد ریال برای اشخاص حقیقی و حقوقی دارای حساب جاری تجاری؛

❖ لزوم تعیین سقف مجاز صدور چک برای اشخاص اعم از اشخاص حقیقی دارای حساب جاری غیر تجاری، اشخاص حقیقی دارای حساب جاری تجاری و اشخاص حقوقی، بر اساس شیوه نامه ای که پس از تصویب در شورای محترم پول و اعتبار به شبکه بانکی کشور ابلاغ می گردد و توسط سامانه صیاد محاسبه خواهد شد. نکته حائز اهمیت آن که؛ تا قبل از ابلاغ شیوه نامه یاد شده، بانک باید صرفاً رتبه اعتباری و یا امتیاز اعتباری متقاضی دسته چک را در زمان اعطای دسته چک به وی اعلام دارد.

در پایان ضمن تأکید بر این موضوع که سایر مفاد بخشنامه شماره ۹۹/۲۹۸۱۹۶ مورخ ۹۹/۹/۱۹ کماکان به قوت خود باقی بوده و لازم الاجرا می باشد و همچنین اعلام این که تا پایان سال جاری، ظاهر و مندرجات برگه های چک تغییری نخواهند داشت، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای ذیربط آن بانک/مؤسسه اعتباری غیر بانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. /۵۰۳۰۹۳۰/فد

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

الهام چیت سازان

حمیدرضا غنی آبادی

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی

قانون صدور چک، مصوب سال ۱۳۹۷

بسمه تعالی

با استناد به ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک (مصوب سال ۱۳۹۷)، دستورالعمل اجرایی ماده قانونی مذکور که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، به شرح زیر تدوین می‌گردد:

فصل اول- تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین زیر به جای عبارات مربوط به کار می‌رود. سایر عناوینی که در این دستورالعمل تعریف نگردیده است، تابع مفاد دستورالعمل حساب جاری مصوب یکهزار و دویست و چهل و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۱ شورای پول و اعتبار می‌باشد:

۱-۱ - **قانون:** «قانون صدور چک» مصوب سال ۱۳۵۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن؛

۱-۲ - **حساب جاری تجاری:** حسابی که به منظور انجام فعالیت‌های تجاری افتتاح شده و با دریافت اطلاعات اقتصادی متقاضی، به کد اقتصادی وی متصل می‌گردد؛

۱-۳ - **حساب جاری غیرتجاری:** حسابی که با هدف انجام فعالیت‌های غیرتجاری افتتاح می‌گردد؛

۱-۴ - **سقف اعتبار مجاز:** حداکثر مبلغ در کل شبکه بانکی که هر شخص مجاز است طی مدت یک سال از تاریخ صدور دسته چک/تاریخ به‌روزرسانی سقف اعتبار، نسبت به صدور چک از محل حساب جاری خود اقدام نماید.

۱-۵ - **شرکت اعتبار سنجی:** شرکت موضوع آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ هیأت محترم وزیران؛

۱-۶ - **گزارش اعتباری:** گزارش موضوع آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ هیأت محترم وزیران؛

۱-۷ - **مؤسسه رتبه‌بندی اعتباری:** اشخاص موضوع بند (۲۱) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۴ - که با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار تشکیل

می شوند و به رتبه بندی اعتباری اشخاص، اوراق بهادار یا سایر تعهدات خاص اشخاص می پردازند.

۸-۱ - **رتبه اعتباری:** شاخصی که توسط شرکت های رتبه بندی اعتباری تعیین می شود و بیانگر احتمال ایفای به موقع تعهدات اشخاص یا احتمال ایفای به موقع تعهدات ناشی از ائتمن شار اوراق بهادار و یا تعهد مالی خاص دیگر در موعد مقرر است که از طریق بررسی نظام مند توانایی ها و تمایل متعهد یا متعهدین به ایفای تعهدات صورت می گیرد.

۹-۱ - **امتیاز اعتباری:** شاخص کمی موضوع آیین نامه نظام سنجش اعتبار م صوب جلاسه مورخ ۱۳۹۸/۳/۲۹ هیأت محترم وزیران که بیانگر احتمال عدم بازپرداخت به موقع توسط اشخاص است.

۱۰-۱ - **اطلاعات هویتی:** برای شخص حقیقی، نام، نام خانوادگی و شماره ملی و برای شخص حقوقی، نام ثبت شده در مراجع ثبتی و شناسه ملی و برای اتباع خارجی نام، نام خانوادگی و شماره اختصاصی / شماره فراگیر اتباع خارجی می باشد.

۱۱-۱ - **سامانه صیاد:** سامانه صدور یکپارچه الکترونیکی دسته چک و ثبت نقل و انتقال چک نزد بانک مرکزی؛

فصل دوم: مندرجات برگه چک و شرایط اعطای دسته چک به مشتری

ماده ۲ - بانک مکلف است برای ارائه دسته چک به مشتریان خود، صرفاً از طریق سامانه «صیاد» اقدام نماید.

ماده ۳ - قید اقلام اطلاعاتی زیر مطابق مندرجات سامانه صیاد بر روی هر برگه چک تخصیص یافته به مشتری الزامی می باشد:

۳-۱ - کلمه «چک»؛

۳-۲ - شناسه صیادی یکتا برای هر برگه چک؛

۳-۳ - اطلاعات هویتی صاحب یا صاحبان حساب؛

۳-۴ - شناسه حساب بانکی ایران (شبا) حساب؛

۳-۵ - تاریخ انقضای اعتبار چک و درج عبارت «**حداکثر تاریخ زمانی معتبر قابل درج:**»

۳-۶ - نام و شناسه اختصاصی شعبه بانک صادرکننده دسته چک؛

۳-۷ - درج عبارت «**کارسازی این چک منوط به ثبت صدور، دریافت و انتقال آن در سامانه صیاد است.**»

ماده ۴ - درج مندرجات و مشخصات زیر بر روی چک و در سامانه صیاد حسب مورد در زمان صدور چک یا ثبت انتقال آن الزامی می‌باشد:

۴-۱- اطلاعات هویتی شخص حقیقی یا حقوقی که چک در وجه وی صادر و یا به وی منتقل می‌گردد.

۴-۲- تاریخ؛

۴-۳- مبلغ؛

۴-۴- امضاء صادرکننده توأم با قید نام و نام خانوادگی امضاءکننده و سمت وی

۴-۵- درج علت صدور چک در قسمت «بابت» برای چک‌های صادره با مبالغ بیش از یک میلیارد ریال برای اشخاص حقیقی دارای حساب جاری غیرتجاری و بیش از ده میلیارد ریال برای اشخاص حقیقی و حقوقی دارای حساب جاری تجاری؛

تبصره - مبالغ مذکور در بند (۵) این ماده در مواقع مقتضی توسط بانک مرکزی به‌روزرسانی می‌گردد.

ماده ۵ - حداکثر تاریخ زمانی معتبر قابل درج بر روی چک‌های صادره از دسته چک‌هایی که به موجب این دستورالعمل به مشتریان ارائه می‌گردد، سه‌سال از تاریخ دریافت آن توسط متقاضی می‌باشد.

ماده ۶ - اعطای دسته چک به مشتریان زیر ممنوع است:

۶-۱- اشخاص ورشکسته؛

۶-۲- اشخاص معسر از پرداخت محکوم به؛

۶-۳- اشخاص دارای چک برگشتی رفع سوءاثر نشده؛

۶-۴- وکیل/نماینده صادرکننده (امضاءکننده) چک برگشتی (رفع سوءاثر نشده) از طرف اشخاص صاحب حساب در چهارچوب قانون؛

۶-۵- اشخاصی که بنا به رأی قطعی مراجع قضایی حسب مفاد قوانین مربوط از جمله موارد مقرر در قانون، به محرومیت از داشتن چک محکوم شده‌اند؛

۶-۶- اشخاصی که حساب جاری آن‌ها به دلایل قانونی یا حسب تصمیم مرجع قضایی مسدود گردیده و برداشت از آن ممنوع است؛ به استثنای مواردی که صرفاً بخشی از موجودی حساب جاری مشتری مسدود شده و برداشت مابقی موجودی حساب جاری وی امکان‌پذیر است؛

۶-۷- اشخاص ورشکسته، معسر از پرداخت محکوم به یا دارای چک برگشتی رفع سوءاثر نشده که به وکالت یا نمایندگی از طرف صاحب حساب اعم از شخص حقیقی یا حقوقی اقدام به اخذ دسته چک می‌کنند؛

۶-۸- شخصی که کمتر از $\frac{4}{5}$ از مجموع تعداد برگه‌های آخرین دسته چک اعطایی به وی، به

بانک ارائه و یا در سامانه صیاد ثبت شده باشد.

تبصره — موارد مندرج در ردیف‌های (۱-۶)، (۲-۶)، (۵-۶) و (۶-۶) پس از فراهم شدن امکان

دسترسی برخط بانک مرکزی به "سامانه سجل محکومیت‌های مالی" توسط قوه قضائیه

موضوع تبصره (۱) ماده (۲۱) قانون، اجرایی می‌شود.

فصل سوم: محاسبه سقف اعتبار متقاضیان دسته چک

ماده ۷- سقف اعتبار مجاز متقاضی دسته چک اعم از اشخاص حقیقی دارای حساب جاری غیرتجاری،

اشخاص حقیقی دارای حساب جاری تجاری و اشخاص حقوقی، حسب مورد با توجه به انفرادی یا

مشترک بودن حساب و نیز متناسب با نتایج گزارش اعتباری و امتیاز اعتباری دریافتی از شرکت‌های

اعتبارسنجی و یا گزارش رتبه‌بندی دریافتی از مؤسسات رتبه‌بندی اعتباری، توسط سامانه صیاد بر

اساس شیوه‌نامه‌ای که توسط بانک مرکزی تدوین و به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، محاسبه

خواهد شد. تا قبل از ابلاغ شیوه‌نامه یاد شده صرفاً رتبه اعتباری و یا امتیاز اعتباری مذکور به وی اعلام

می‌گردد.

فصل چهارم: سایر الزامات اجرایی

ماده ۸- صدور چک در وجه حامل و پشت‌نویسی چک‌های صادره از دسته چک‌هایی که بعد از تاریخ اعلامی از

سوی بانک مرکزی به مشتریان اعطا می‌گردد، ممنوع است. از تاریخی که بانک مرکزی اعلام

می‌نماید، ثبت صدور و انتقال چک در سامانه صیاد حسب مورد توسط صادرکننده یا انتقال‌دهنده

جایگزین پشت‌نویسی چک بوده و مستلزم تأیید گیرنده چک در سامانه صیاد از طریق ابزارهای مجاز

بانکی و پرداخت می‌باشد. در صورت عدم ثبت مشخصات چک صادره در زمان صدور یا انتقال در

سامانه صیاد، چک صادره مشمول احکام قانون نبوده و بانک مکلف است از پرداخت وجه آن خودداری

نماید.

«دستورالعمل اجرایی ماده (۶) اصلاحی قانون صدور چک، مصوب سال ۱۳۹۷» مشتمل بر (۸) ماده و (۲) تبصره در

یکهزار و سیصد و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۵ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید.